

DOPOLNJENA INFORMACIJA O ODNOSU MED KNJIŽEVNOSTJO IN FILMOM

Stanko Šimenc: Slovensko slovstvo v filmu, Ljubljana 1983, 285 str., Knjižnica Mestnega gledališča ljubljanskega 91

Pričujoče delo je nadaljevanje ali bolje dograditev avtorjeve knjige Slovensko klasično slovstvo v filmu (izšla v isti zbirki s številko 80). Poročilo o knjigi lahko začnemo z ugotovitvijo, da so pregledne informacije za posamezna področja vedno dobrodošle.

Knjiga ima trodelno sestavo: uvod, glavno obravnavo teme, kot epilog pa slede filmografija, bibliografija in opombe. Šimenc v uvodu na kratko razloži problematiko slovenskega filma, ki je »tehnično, finančno in umetniško nerazvit«. Iz tega kar neomajnega dejstva moremo izpeljati misel, da je naš film ob razmeroma visoki stopnji domače literature le-tej izrazito podrejen. Skratka, njegova sredstva so toliko skromna, da se literarni predlogi težko približa, še teže pa ji je kos. In ker poznavalec književnosti vedno zahteva film po meri literature, se do zadovoljstva nikakor ne more dokopati. In tu se nakaže usoda slovenskega filma: vedno v senci (zanj) premočne književnosti.

V uvodu izvemo nekaj statističnih, zgodovinskih in drugih podatkov o slovenskem filmu in naslovni temi. Med ključne sodi gotovo ta, da je od 83 filmov (1948–1982) 35 nastalo po slovenskih književnih delih. Teh 35 filmov pa je posnelo 16 režiserjev (največ France Štiglic: 7).

V osrednjem delu knjige nam avtor pregledno predstavi vseh 35 filmov. Najprej izvemo za splošne podatke o filmu in ustvarjalcih filma, nato nam avtor prikaže literarno osnovo, za njo pa scenarij in realizirani film, slednje tudi prek odziva kritike in publike. Seveda pa avtor nedvoumno izrazi tudi svoje vrednostne opredelitve, tako da dobijo stvarne analize tudi primeren osebni pridih.

Ob naštevanju filmov nam zažive pred očmi slike od prvega presenetljivo dobrega slovenskega filma po 2. svetovni vojni Na svoji zemlji (lit. osnova: C. Kosmač, režija: F. Štiglic), prek popularnih Kekcev (lit. osnova: J. Vandot, režija: J. Gale), dalje mimo uspelega začetno modernističnega Plesa v dežju (lit. osnova: D. Smole, režija: B. Hladnik) pa tja do antologijskih filmov slovenske proizvodnje: do Balade o trobenti in oblaku (lit. osnova: C. Kosmač, režija: F. Štiglic), Samorastnikov (lit. osnova: Prežihov Voranc, režija: I. Pretnar), Sedmine (lit. osnova: B. Zupančič, režija: M. Klopčič), Cvetja v jeseni (lit. osnova: I. Tavčar, režija: M. Klopčič) in Idealista (lit. osnova I. Cankar: Martin Kačur, režija: I. Pretnar). Pregled po avtorjih nam pove, da je bil največkrat filmsko upodobljen Prežihov Voranc (4-krat – kar 4 novele iz Samorastnikov), po 3-krat Kosmač in Vandot, po 2-krat Potrč, Kranjec, Zupančič, Tavčar in Cankar, po enkrat pa 17 avtorjev.

Kot v prejšnji Šimenčevi knjigi (št. 80) je tudi v tej nabrano in smiselno predstavljeno veliko dragocenega gradiva, ki postaja tako laže dostopno za bralce in raziskovalce.

Zabeležimo še nekatere napake: str. 16: Henryja Murgeea – prav: Henrija Murgerja, na isti strani: so napisali libreta – prav: librete, str. 49: 60-letnica vladanja avstrijskega cesarja Jožefa II. – prav seveda: Franca Jožefa (gre za leto 1908).

Prijetno in koristno Šimenčevo knjigo lahko zaradi pregledne razdelitve označimo kar za priročen strokovni leksikon.

Andrijan Lah
Slovanska knjižnica v Ljubljani